

ማሕበር አሳፍ ምስ ስደተኛታት - ኩናት "ካራቮት ባርዘል(ሴፋት ሓጻውን)

ናይ መወዳእታ ምዕባለ : 26.10.2023

“ንስኻትኩም ኣብ ምድሪ ግብጺ ጓናት ኔርኩም ኢኹም እሞ። እቲ ምሳኻትኩም ዚቐመጥ ጓና ኣብ መንጎኹም ከም ወዲ ዓዲ ይኹን። ከም ነፍሰኻ ኸእ ኣፍቅር።” (ዘሌዋውያን 19, 34)

ሓማስ ብቀዳም 07/10/2023 ኣብ ልዕሊ ንጹሃት ዜጋታት ንህጻናትን ደቂ ኣንስትዮን ኣረጋውያንን ሓዊሱ ኣብ ልዕሊ ንጹሃት ዜጋታት ዝፈጸሞ ዘሰካሕኸሕ ገበናት ብልቢ ከትኣምኖ ዘጸግም እዩ። እቲ ድምጽን ትርኢትን ከትሓሰቦ ዘይሕሰብ ኮይኑ ኣዝዩ ዝቐንዘን ዘሐዝንን እዩ። እቲ ኣረማኛዊ መጥቃዕቲ ኣብ መንጎ ኣህዛብ ዝፈላለ ኣይነበረን ስለዚ ኣብ ስደተኛታት ሕብረተሰብ ከይተረፈ ዝተጎድኡን ዝጠፍኡን ኣለዉ። ከምኡ እወን ኣብ ኩናት ዝካየደሎም ከባቢታት ዝነበሩ ማሕበረሰባት ስደተኛታት ኣለዉ።

ካብ ሕክምናዊ ክንክንን ሓገዝን ዝተርፍ ሕብረተሰብ ከም ዘይብልና ከነራጋግጽ ኣለና።

ሎሚ መንብዛሕቲኦም ካብ ኤርትራ፡ ዩክሬንን ሱዳን ዝኹኑ ኣሰታት 70 ሺሕ ሓተትቲ ዑቕባን ስደተኛታትን ደቆምን ኣብ እስራኤል ይነብሩ። ሃንደበት ስድርኦምን ኩሉ ንብረቶምን ገዲፎም፡ ካብ ኣረማኛዊ ወተሃደራዊ ምሕደራ፡ ኩናት፡ ምጽናት ዓሌት፡ ዓመጽ፡ ምዝማትን ቅትለትን ኣምሊጦም ካብ ዓዶም ሃዲሞም ። መዓልታዊ ናይቲ ዘምለጡሉ ስንባደ ዝመልኦ ናይ ህይወት ኩነታት እንዳበድሁ፡ ኣብ እስራኤል እውን ኣብ ምብዳህ ናይ ኩናት ኩነታት ይርከቡ።

አሰፍ- ንስደተኛታትን ሓተቲ ዑቕባን ዝተሓጋገዘ ማሕበር ፡ ሕብረተሰብ እስራኤል መሰል ስደተኛታት ናይ ምኽባር ታሪኻዊ ሓላፍነት እዩ ኢሉ ብምእማን ንስደተኛታት ዝግበር ሓገዝ ዘዋሃህድ ማሕበር እዩ። አሳፍ ካብ 2007 ጀሚሩ ኣብ ክልተቀንዲ ንጥፊታት ኣተኩሩ ይነጥፍ። ንሳቶም ድማ ንስደተኛታትን ሓተትቲ ዑቕባን ስነ-አእምሮኣዊ ማሕበራዊ ሓገዛትን ደገፍን ምሃብን ህዝባዊ ጎሰጋስ ብምግባርን ምስ መንግስታውያን ትካላት ብምርኻብን ሕጋዊ መሰል ስደተኛታት ንክኸበርን እዮም። ቤት ጽሕፈት እዚ ማሕበር ኣብ ደቡብ ቴል አቪቭ ይርከብ። ይኹን እምበር ማሕበር አሳፍ ኣብ መላእ ሃገረ እስራኤል ንዝርከቡ ስደተኛታት ኣጎልጉሎት ይህብ። እንኮላይ ንኣብ ኩናት ኣብ ዝካየደሎም ከባቢታት ዝርከቡ ማለት ከም ስደሮት፡ ኣሽከሎንን ዝእመሰሉ ቦታት።

መብዛሕትኦም እቶም ካብቲ ማሕበር ሓገዝ ዝሓቱ ካብ ሕብረተሰብ ስደተኛታት ኣዝዮም ዝተሃሰዩ ክፋል እዮም። ከም ካብ ስቕያት ዝደሓኑ፡ ኣካላዊ ስንክልና ዘለዎም ፡ ብእእምሮኦም ዝተጎድኡ፡ ሕሙማት፡ ኣብ ቀጻሊ ዝሙት ዝርከባ ፡ ግዳም ሓደር፡ ንጽል ኣዴታት/አቦታት ፡ ብዜበታዊ ዓመጽ ዝሳቐያ ደቂ ኣንስትዮ፡ መንእሰያትን ትሕቲ ዕድመን ካልእን። ካብዚ ማሕበር ሓገዝ ዝሓትቱ ልዕሊ 52% ደቂ ኣንስትዮ እዮን።

ክሳብ እዚ ሰነድ ዝተጽሓፈሉ ግዜ ፡ ኣብ ማሕበረሰባት ስደተኛታት ዝተለለዩ ቀንዲ ብድሆታትን መሰናኸላትን ኣብ ታሕቲ ስዒቦም ዘለዉ እዮም፤

- ማህሰይቲ "ዱኹማት" ማሕበረሰባት፤ ስደተኛታት ሕብረተሰብ ካብ ኣብ እስራኤል ዝርከቡ ሕብረተሰባት እቶም ኣዝዮም ዝተጎድኡን ዝተሃሰዩን ሕብረተሰብ እዮም። ኣብ ሓዲጋን ህጹጽ ኩነታትን ከይተረፈ እዞም ማሕበረሰባት ሓጋዚ ኣልቦን ካብ

ጸጋታትን ሓገዝን ዝተገለሉን ክኾኑሉ ዝኸእሉ ሓዲጋ ኣሎ። ስደተኛታት ብሓፈሻ ቁጠባውን ማሕበራውን መሰላት፡ እንተላይ ናይ ሃገራዊ መድሕን ሓገዝትን መብዛሕትኡ ናይ ድሕነት ኣገልግሎትን መሰል ከምዘይብሎምን፡ በዚ መኸንያት ብዙሓት ካብኣቶም ብፍጹም ብናይቶም ዝነብሩሉ ወይ ኣብ ዘለዉዎ ከባቢዎዎ ምምሕዳራት ክፍልታት ማሕበራዊ ኣገልግሎት ኮነ ሃገራዊ ናይ ድሕነት ኣገልግሎት(ቢቱዋኽ ሎሚ) ኣፍልጦ ከምዘይብሎምን ከዝነጋዕ የብሉን። ከምኡውን፡ ኣብቶም ንስደተኛታት ዝካረዩ ወገንቲ ክራይ ዝዛ ዝጥቀሙሉ ኣገባብ ምክራይ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ብዙሓት ካብኣቶም ከም "ወገንቲ" ናይቲ ዝካረይዎ ዝዛ ኣብ ምምሕዳር ከባቢ ስለዘይተመዘገቡ፡ ኣብ ዝርዝር መዝገብ ነበርቲ ናይቲ ከባቢ ምምሕዳራት የለዉን።ነዚ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ኣብቲ ኩናት ዝተጎድኡ ወይ ኣብ ኩናት ዝካየደሎም ከባቢታት ብምንባር ኣብ ሓዲጋ ዝርከቡ ስደተኛታት "ኣብ ትሕቲ ራዳር" ኮይኖም፡ ህይወት ዘድሕን ሓገዝን ሓለዋን ከይረኽቡሉ ዝኸእሉ ልዑል ሓዲጋ ኣሎ።

- መብዛሕትኡም ስደተኛታትን ሓተትቲ ዑቕባን ብቀረባ ክረኽቡዎ ዝኸእሉ ዝኾነ ውሑስ መዕቆቢ ቦታ የብሎምን፤ መብዛሕትኡም ስደተኛታት ከቢድ ድኽነት የጋጥሞም።ኣብ ድኽነታት ከባቢታት፣ ኣብ ኣረጊት ዝወጡ፣ ኣብ ዝተሓለለኹ ኩነታት መንባብር (ንኣሸቱን ጸብብትን ዝወጡ ይካረዩ፣ ሓዲ ሓዲ ግዜ ብዘይካ ስድራቤት ካሎኣት ተወሳኺቲ ተኸረይቲ ዘለዎም) ይነብሩ።ብዙሓት ኣብ ዝነብሩሉ ከባቢ ውሑስ መዕቆቢ ቦታ ከም ዘየለ ይሕብሩ።
- ኣብ ኩናት ዝካየደሎም ከባቢታት ዝነብሩ ስደተኛታት ካብቲ ቦታ ንኸወጹን ውሑስ ክነብሩሉ ዝኸእሉ ቦታ ከም ኣማራጺ ክረኽቡሉን ዝኸእሉ ውሑስት ዕድላት፤ ኣብ ከባቢታት ኩናት ንዝነብሩ እስራኤላውያን እውን እንተኾነ ኣብዚ እዋን መንግስታዊ ኣማራጺ ፍታሕ ኣባይቲ ምርካብ ቀሊል ኣይኮነን።ሲቪላውን ማሕበረሰብ እስራኤልን ንግዳውያን ትካላትን ብዘተባብዕ መንገዲ ንምሕጋዝ እኳ እንተተሰለፉ፡ ነቶም ኣባላት ስድራቤቶም ዝጠፍኡን ኣብ ኖርማል እዋን ከይተረፈ ብኣድልዎን ምግልጋጥ ዝሰቐዩን ስደተኛታት፡ ካብቲ ናይ ኩናት ከባቢታት ወጺኦም ንግዜኡ ዘይኮነ ናይ መንበሪ ኣማራጺ መፍትሒ ናይ ምርካብ ዕድል፡ ኣዝዩ ጸቢብ እዩ።ኣብ ስራሕና፣ ልቢ ዝሰብር፡ ካብ ካብ ከባቢታት ቃዛ ተፋናቂሎም ብሰንኪ ዜግነት ዘይምህላዎም ንምዕቓቦም ተቐባልነት ዝሰኣኑ ሓያሎ ስድራቤታት ኣጋጢሞሙና።ከምኡ እውን ንዝተፋናቂሉ ኣይሁዳውያን ጥራይ ንኮዕቁቡ ድልውነቶም ዝገለጹ ቦታታት ውሑዳት ኣይኮኑን።
- ስራሕ ምስኣንን መርበብ ውሕስነት ዘይምህላውን፤ ቀዳም 7 ጥቅምቲ ኣብ ታሪኽ እስራኤል ካብቶም ኣዝዮም ዘፍርሑን ስንባደ ዝመልኦምን መዓልታት እያ ነይራ።ስደተኛታትን ሓተትቲ ዑቕባን፡ ካብ ዝዘኣም ሃዲሞም ኣብ እስራኤል ዑቕባ ክሓቱ ዝገደዱም ሕሉፍ ከቢድ ስንባደ፡ ኩናት፡ ምጽናት ሓሴትን ካልእ ግፍዕታትን ዝዳሓኑ እዮም። ብዙሓት ካብኣቶም ካብ ኣረሜናዊ ስቕያትን ዘይሕጋዊ ምስግጋር ደቂ ሰባትን ኣምሊጦም ናብ እስራኤል ዝኣተዉ እዮም። ንዕኣም፡ እዚ መዓልታት ዚውን ወትሩ እውን ህሱያት ናይ ዝኹኑ ሕብረተሰባት ሽግር መሊሱ ዘጋደደ፡ ንዝሓለፉ ስንባደ ዳግማይ ምዝኸኸርን ናይ ዝሓለፈ ከበድቲ ዝኸርታት ምዝኸኸርን እዩ። ኣዝዩ ዝተሓለለኹ ጉዳይ እዩ፡ ምስዚ ዝተጠቐሰ ድማ ስደተኛታት ኣብ ንቡር መዓልታትውን እንተኾነ ኣገልግሎት ጥዕና ሰነ ኣእምሮ ዝረኽቡዎ ድሩት ኮይኑ ኣብዚ እዋን እዚ ዳርጋ የለን ።
- ስእነት እውን ኣበሬታን ኣፍሉጦን፤ እዋናዊ መምርሒታትን ትእዛዝን ድሕረ ግንባር ውሽጢ ሃገር ብወግዒ ስደተኛታት ብዝዛረቡዎ ቋንቋ ኣይቀርቡሎምን። ከምኡውን ብዙሕ ግዜ እዞም ማሕበረሰባት ብዘይወግዳዊ መርበባት ብዝተዘርግሑ ሓበሬታ፡ ብዘይተኣማመንን ብቐዓትን ምንጪ ሓበሬታ ይምገቡ፡ እዚ ድማ ኣብ ኣባላት ማሕበረሰባት ጭንቀት ይገብርን ሽግራቶም የዛይድን።

ኣብዚ ሕጂ እዋን ንጥፈትና ኣብ ሰለስተ ቀንዲ ነገራት ዘተኮረ እዩ፤

1. **ቀጥታዊ ሓገዝ ንኣዝዮም ህሱያት ዝኾኑ ማሕበረሰባት-** ኩናት ከም ዝጀመረ ሓበሬታ ካብ ዝወጸሉ ሳዓት ጀሚሩ ስራሕተኛታት እዚ ማሕበር ኣብ ምሕጋዝ እዞም ስዲቦም ዘለዉ ነገራት ተጸሚዱ፡
 - ናይ ኣዝዩ ህሱያት ስኾነ ሓተቲ ሓገዝ ንቡር ሂወት ኣብ ምዕቃብ፡ ምስናይን ምድጋፍን - ኣባላት ክፍሊ ስነ-ኣእምሮኣዊ ማሕበራዊ ኩነታት (ማሕበራዊ ስራሕተኛታት፣ ኣባላት መቐበሊ ኣጋይሽ፣ ኣስተርጓምቲ ሕብረተሰብን፣ ኣባላት ዛዕባ መንእሰያትን ሓዊሱ) ብማሕበር ንዝሰነዩ ተሓገዝቲ ኣገልግሎትን ደገፍን ምሃብ ይቐጽል።
 - ምስፍሕፍሕ ኣገልግሎት ደገፍ ብመንገዲ ማእከል ምጥባቕን ደገፍን (ምቕናል ኣጋይሽ) - ማሕበር ኣስኤፍ ካብ ካልኣይ ሰሙን ወግእ ጀሚሩ ኣብዚ እዋንዚ ንማሕበረሰባት ዝምጥን ምላሽ ንምሃብ ምቕባል ኣጋይሽ ኣስፊሑ ህጹጽ መስመር ቴሌፎን ኣጣይሱ።
 - ምስፍሕፍሕ ሰብኣዊ ሓገዝ- ብሰንኪ እዚ ቅልውላው ኣብ መላእ ሕብረተሰብ ብፍላይ ድማ ኣብ ልዕሊ ዝያዳ ህሱያት ሕብረተሰባት ዘሰዓቡ ድራማዊ ሽግር ኣብዚ እዋን ቅልውላው፡ ስሩዕ ንጥፈታትና ምቕጻል ጥራይ ዘይኮነ፡ ኣብዚ እዋንዚ ኣብ ልዕሊ ሕብረተሰብ ዝበጸሕ ሰብኣዊ ጉድኣት ንምቕናስ ፡ ሰብኣዊ ሓገዝ ኣስፊሕና። **ከም መቐጻልታ እዚ፡ ማሕበርና ደረቕ መግቢ፡ ንህጻናት ዝሸውን ጸባ፡ ፓምፐር፡ ቁጠባዊ ሓገዝን ካልእን ኮድል።**

- **ኣብ ከባቢታት ቃዝን ከባቢታምን ናይ ዝነበሩ ናይ ኣሳፍ ተኣላይትን ሓተትቲ ሓገዝን ምምእካል-** ኣብ ቀዳማይ ደረጃ ኣሲታት 200 ስድራቤታት ተለሊዮም/ተረኺቦም። ሰራሕተኛታት ማሕበር ኣብ ኩናት ዝካየደሎም ከባቢታት ንዝነበሩ ስድተኛታትን ብእኡ ዝተሃሰዩን ንምብጻሕን ስነ ኣእምሮኣውን ሰብኣዊ ሓገዝትን ደገፍን ንምሃብ ይሰርሑ።
- **ካብ ማሕበረሰባት ስድተኛታት ናይ ዝጠፍኡ ምድላይን ዝርዝራቶም ናብ ዝምልከቶም ኣካላት ምትሕልላፍን።**
- **ምስ ቅልውላው ዝተኣሳሰሩ ሰብኣዊ ጉዳያት ምልላይ-** (ስእነት ውሕስነት መግቢ፣ ድሌታት ኣባይትን ፋይናንሳዊ ድሌታትን) ከምኡውን ኣብ ሓጺር ግዜን ኣብ ነዊሕ እዋንን ጸገም ማሕበረሰባት ስድተኛታት ንምቕናስ ዝተመጣጠነ ውጥናት ምትእትታው ምህናጽ።
- **ብመሰረት መጽናዕቲ ድሌታት ሓበሬታ ንዝምልከቶም ሕብረተሰባት ብፉሉይ ዝግበሩ ንምድጋፍን ሓበሬታ ንኺረኽቡ ንምግባርን ብዝተፈላለዩ ቋንቋታት ዝግበር ኣኼባታት ዙም ምግባር።**

2. **ዘተኣማምን ሓበሬታ ንማሕበረሰባት ክበጽሕ ምግባር-** ህሉው እዋናዊ ሓበሬታ ምቕራብን ንሕብረተሰባዊ ውሕስነትን ተጻዋርነትን ንምዕባይ መሰላት ስድተኛታት ኣም ምርካብ ምሕጋዝ- ማሕበር ኣሳፍ ባዕላዊ ትህዝቶ ብምድላው፣ ውግዓውያን ሓበሬታት ብምቱርጓም ናይ ማሓዞት ማሕበራት መልእኽታት ብምብዛሕን፣ (ኣብነት ከም መምርሒ ምክላኽል) ሓበሬታ ተረካቢ ንምግባርን ነቲ ሓበሬታ ብዝምልከት ንማሕበረሰባት ስድተኛታት ኣብ ምቕራብን ይሰርሕ፣ ከምኡውን፣ ማሕበር ኣሳፍ ብዘለዎ ክእለት መሰረት ብምግባር ንስድተኛታትን ሓተትቲ ዑቕባን ስነ-ኣእምሮኣዊ ማሕበራዊ ደገፍ ይህብ፣ እዚ ማሕበር ደረጃ ጸቕጢ ማሕበረሰባት ንምቕናስ ዝተዳለወ ትሕዝቶታት ብምፍራይ የቕርብን ይዝርግሕን (ንኣብነት ኣእምሮኣዊ ጽንዓት ምዕቃብን ካልእን)። መብዛሕትኡ ማሕበር ኣሳፍ ዝጽሕፎ፣ ዝዝርግሑ/ወይ ዘባዝሑ ኣብዚ ክትረኽቡዎ ትኽእሉ ኢኹም፤ ኣብ ገጽ ፩ይስቡክ ወይ ዌብ ሳይት ናይ ኣሳፍ ምርካብ ይካኣል። (ብዝተፋላለዩ ቋንቋ ሓበሬታ ክቕርቡ ዝኽእሉ ገጸ ሰሪሕና)
3. **ኣብ እዋን ቅልውላው ንስድተኛታትን ሓተትቲ ዑቕባን ከከም ኣድላይነቶም መሰላትን ኣገልግሎታትን ተበጻሒ ንምግባር ዝዓለመ ህዝባዊ ንጥፊትታ** -እዚ ማሕበር ሓበሬታ ብምእካብ ኣብ እዋን ቅልውላው መንግስታዊ ኣካላት ኣብ ልዕሊ ስድተኛታትን ሓተትቲ ዑቕባን ኣብ ምእላይ ዝገብሩዎ መጽናዕቲ ብምክያድ ነዚ ምስቶም ዝተጠቐሙ እስራኤላውያን ብምንጽጻር ዝግበር ኣድልዎ ክህሉ ዝገብር ፖሊሲ ንምቕያር ይሰርሕ።
ልብና ምስ ሓዘንተኛታት ስድራን ምስ ቁሱላትን ምስ ዝተጨወዩን እዩ፣ ዝተጨወዩ ብቕልጡፍ ክምለሱን ዝቕሰሉ ክሓውዩን ንጽሊ።

ሎሚ ካብ ዝኾነ እዋን ንላዕሊ ኣብ ጎድንና ክትኮኑ የድልየና።
ብወለንታ ንምስራሕ ንምወፋይ

ኣብ ማሕበራዊ መራኽቢታት ኣሳፍ ዝያዳ ሓበሬታ ምርካብ ይካኣል- ፩ይስቡክ ኢንስተግራም ኣብ ማሕበራዊ መራኽቢ X (ቲዊተር)